

Orde

THEMA

INTERNATIONALISERING VAN HET FISCALE STELSEL

FRAMING & FISCALE ZAKEN

'VAN RIJ HAD MOETEN ZEGGEN:
IK GA VOORT MET HET NUTTIGE WERK
VAN MIJN VOORGANGER'

DE SPEELAUTOMATENZAAK

DRIE KEER NAAR DE HOGE RAAD

PROFIEL

VAN DIENSTWEIGERAAR TOT INTERNATIONALE HOOGVLIAGER

MAIKEL EVERS

'EUROPESE SAMENWERKING KAN FISCALE CHAOS VOORKOMEN'

ARTIS GROOTE MUSEUM

Heropent na 75 jaar de deuren op 12 mei 2022
Ga voor alle info naar grootemuseum.nl

VRIENDEN
LOTERIJ

Provincie
Noord-Holland

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Gemeente Amsterdam

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Zedehoff
Fonds

VSBfonds,
iedereen doet mee

TBI FUNDATIE

GIESKES-STRIJBIS
FONDS

Orde

COLOFON

Orde is een uitgave van de NOB
Het magazine wordt gratis verstrekt aan leden.

Redactieadres
Postbus 2977
1000 CZ Amsterdam
tel. 020 – 514 18 80

Gastredacteur
Maikel Evers

Redactie
Bastiaan Bergink
Henk Koller
Eefje Simpelaar

Concept & realisatie
Monte Media

Medewerkers
Henk Bergman
Flóri Hofman
Lucas Ligtenberg
Astrid Klein Sprokkelhorst
Trudeke Silleviss Smitt

Eindredactie
Rentsje de Gruyter

Art direction & vormgeving
Nienke Katgerman

Coverbeeld
Maurits Giesen

Advertenties
Bureau Van Vliet, Zandvoort
tel. 023 – 571 47 45

Ten overvloede zij vermeld dat de meningen in de artikelen en interviews die van de auteurs resp. de geïnterviewden zijn en niet noodzakelijkerwijs die van de NOB.

© NOB 2022

4 VOORWOORD
Kwaliteit

4 START VAN DE ORDE
Nieuws van de NOB

5 COLUMN
Symboolpolitiek

6 ONDER DE LOEP
Hapsnap oplossingen

THEMA
INTERNATIONALISERING VAN HET FISCALE STELSEL

8 ACHTERGROND
Belasting als internationaal instrument

12 VERDIEPING
Ondanks aanvankelijke scepsis is de internationalisering niet te stuiten

16 INTERVIEW
MAIKEL EVERS
'De nieuwe realiteit is niet één, maar twee belastingstelsels'

20 IN BEDRIJF
De complexe balans tussen live en digitaal samenwerken

23 PROFIEL
AART ROELOFSEN

24 SPECIAL REPORT
Roel Janssen en Mieke Pennock over framing rond fiscale kwesties

28 DE ZAAK VAN
BAS JONGMANS & DICK BARMENTLO

31 TWEDE LEVEN
Het genot van een filmoperateur

32 LEDENNIEUWS, BENOEMINGEN, TRANSFERS & TRAININGEN

VOORWOORD

KWALITEIT

Voor de NOB is de kwaliteit van de beroepsuitoefening bewaken en vergroten de belangrijkste bestaansredenen. We hebben daar als beroepsorganisatie altijd veel energie in gestoken. Het resultaat van alle inspanningen: een gedegen beroepsopleiding voor belastingadviseurs, een programma voor permanente educatie, een gedragscode met beroeps- en gedragsregels en een goed werkend tuchtrecht. Maar de eisen die onze cliënten, belanghebbenden, en de maatschappij als geheel aan kwaliteit stellen, veranderen voortdurend. Daarvoor moeten we een goed oog hebben. Ook betekent dit dat we ons permanent moeten afvragen of onze regels nog overeenstemmen met de veranderende verwachtingen die aan ons beroep worden gesteld. En als dat niet het geval is, welke passende maatregelen we dan moeten nemen. Recent heeft dat twee voorstellen opgeleverd: een gemoderniseerd, aangescherpt ledentoezicht en een Tax Governance Code voor alle leden. Op onze website (zie Actueel van 23 december) is te zien wat het pakket maatregelen precies inhoudt. Op de algemene ledenvergadering 7 april a.s. moeten de voorstellen nog bekrachtigd worden. Voor alle duidelijkheid: het gemoderniseerde ledentoezicht en de Tax Governance Code zijn bedoeld om het kwaliteitskeurmerk van de NOB te versterken. Een belastingplichtige moet zich onder alle omstandigheden kunnen laten bijstaan door een belastingadviseur en erop kunnen vertrouwen dat inhoudelijke stukken over zijn fiscale positie niet voorgelegd hoeven te worden aan de fiscus.

SYLVIA DIKMANS
SECRETARIS NOB
VOORZITTER COMMISSIE
BEROEPSZAKEN

NOB-JAARCONGRES 2022

Noteer nu alvast in uw agenda:

Datum: **30 juni 2022**

Thema: **Hoe haak je als fiscalist aan op de nieuwe ESG-agenda?**

Dagvoorzitter: **Froukje Jansen**

Locatie: **Beatrix Theater te Utrecht**

DILEMMAPP

**DOWNLOAD HIER DE DILEMMAPP
EN DOE MEE!**

TAX GOVERNANCE CODE EN MODERNISERING LEDENTOEZICHT

De NOB voert een pakket maatregelen in rondom het ledentoezicht en de beroepsregels om de kwaliteit van de beroepsuitoefening door haar leden en het toezicht daarop te verstevigen. De invulling van het begrip kwaliteit en de eisen die daaraan gesteld worden, ook door de maatschappij, evolueren permanent. De te ondernemen stappen moeten leiden tot een gemoderniseerd ledentoezicht en een tax governance code voor NOB-leden, zoals beschreven in de notitie 'Evolutie ledentoezicht en Tax Governance Code'.

Uitwerking voorstellen Roadmap Code of Conduct 2021-2022

In lijn met de door de NOB aangenomen Roadmap Code of Conduct 2021-2022 wordt het volgende pakket aan maatregelen ingevoerd:

- 1** De Code of Conduct wordt aangescherpt. Daarin worden de verschillende rollen en verantwoordelijkheden (o.a. compliance, advies en bijstand bij geschillenbeslechting) gedefinieerd, waarbij toepasselijke beroeps- en gedragsregels variëren al naar gelang de rol die de belastingadviseur heeft.
- 2** Het opleidingsaanbod inzake beroeps- en gedragsregels en ethiek in de beroepsopleiding en het programma permanente educatie wordt verder uitgebreid met onder andere een jaarlijkse (verplichte) training.
- 3** De NOB scherpt het ledentoezicht aan. Daarbij is gekeken naar verschillende soorten kwaliteitstoezicht van andere (buitenlandse) beroepsorganisaties. Concreet worden hiervoor de volgende stappen voorbereid:
 - a. een verplichte, jaarlijkse self-assessment, waarmee de leden bevestigen dat zij alle geldende beroepsregels toepassen;
 - b. verplicht collegiaal overleg over vraagstukken inzake de beroeps- en gedragsregels via intercollegiaal overleg en/of door de NOB aangestelde leden-counselors;
 - c. er wordt een toezichtsprogramma ontwikkeld met een (steekproefsgewijze) toetsing.
- 4** Er worden NOB Tax Principles ingevoerd als minimumstandaard voor advieswerkzaamheden door alle NOB-leden. De NOB Tax Principles vormen een toetsingskader bij de vraag of een fiscale positie in voorkomende gevallen 'aanvaardbaar' is en of het gegeven advies nadere (her)overweging verdient voor de cliënt die dergelijk advies afneemt. Leden moeten in hun jaarlijkse self-assessment bevestigen dat zij de NOB Tax Principles toepassen.
- 5** De NOB stelt een Raad van Advies in van externe belanghebbenden om een open blik naar, en communicatie met de maatschappij te versterken.

Met dit pakket van maatregelen zet de NOB een flinke stap voorwaarts in het versterken van de kwaliteit van de beroepsuitoefening door haar leden. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de maatschappelijke kijk op het beroep. Bovenstaande stappen luiden een periode in waarin deze maatregelen verder uitgewerkt worden, in de praktijk gebracht en waar nodig bijgesteld om de doelen van de NOB te dienen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan een efficiënte en doelmatige invoering en aan de bijzondere positie van (o.a.) de leden-bedrijfsfiscalisten in dit verband."

Algemene ledenvergadering

De te nemen stappen worden op 7 april ter besluitvorming aan de algemene ledenvergadering van de NOB voorgelegd.

COLUMN

SYMBOOLPOLITIEK

Er waren twee coronajaren voor nodig, maar nu is de overheid er gelukkig uit. Met ingang van 1 januari geldt een onbelaste vergoeding voor thuiswerkkosten van, houd je vast, maximaal €2 per dag. Dit ter compensatie van extra kosten op thuiswerkdagen, zoals water- en energieverbruik, koffie, thee en toiletpapier. Maar waarom €2 per dag? Een hippe werknemer is al gauw het dubbele kwijt aan zijn dagelijkse haver melk latte bij Starbucks. Zo'n fooi van €2 is volstrekt ontoereikend om de kosten te dekken. Het is een volledig verwaterd compromis en een lachwekkende symboolmaatregel. Waarvan het beter is die zo snel mogelijk weer af te schaffen. Want waar is de waardigheid gebleven, het zelfrespect van werknemers? Die laten zich nu een paar munten toewerpen als tegemoetkoming, omdat ze niet meer gratis kunnen poepen op de zaak. Aan thuiswerken zitten voor veel werknemers vooral positieve kanten, vaak in de persoonlijke levenssfeer. Het is veel meer dan een centenkwestie. Dat velen ook na de crisis deels thuis blijven werken, is duidelijk. De voordelen voor mens en maatschappij zijn immers evident. Minder files, minder vliegvervuiling, minder reistijd, meer vrijheid. De overheid dient hybride werken waar mogelijk te omarmen en bevorderen, ook fiscaal. Alleen doet deze regeling het omgekeerde. Calculerende werknemers worden ermee aangemoedigd tóch naar kantoor te komen. Omdat de reiskostenvergoeding van 19 cent per kilometer nog altijd een stuk aantrekkelijker is dan deze maximaal €2 per dag. Daarmee geeft de overheid ook een verkeerd signaal af aan de samenleving: dat thuiswerken offers vraagt van werkgever én werknemer. Terwijl het de samenleving veel meer oplevert dan het kost.

MR. DRS. PAUL LASEUR

Oud-advocaat, nu economisch journalist en presentator/columnist bij BNR Nieuwsradio

STARTNOTA RUTTE IV

HAPSNAP OPLOSSINGEN

De startnota van Rutte IV bevat een magere fiscale paragraaf, waarin weinig staat over rechtswaarden of beginselvastheid. Informatie over het beleid staat enigszins verborgen in bijlagen. Sonja Dusardijn, universitair hoofddocent fiscaal recht aan Tilburg University, voorheen hoofd fiscale zaken bij SNS Bank vindt: 'Een visie op belastingheffing en het effect daarvan op de samenleving ontbreekt. Ook dit kabinet Rutte kiest voor hapsnap-aanpassingen in een toch al wankel stelsel.'

Wat zijn je grootste bezwaren tegen deze startnota?

'In regeerakkoord en startnota staat ergens het zinnetje: "het kabinet heeft de ambitie om het belastingstelsel te vereenvoudigen en te hervormen, en zet daartoe de eerste stappen". Dat is in regelrechte tegenspraak met alle nieuwe instrumentele heffingen die het introduceert, zoals een suikertaks, vliegbelasting en CO₂-grensbelasting. Die compliceren juist die ambitie tot vereenvoudiging. Verder beziet het kabinet 'op termijn' of en hoe het de btw op groente en fruit naar 0% kan verlagen. Waarom gebeurt dat niet direct? Dat is het vervelende van de verplichte budgetneutraliteit: de wetgever wringt zich daardoor in bochten die niet meer te volgen zijn.'

Wat trof je in het bijzonder?

'De halvering van de jonggehandicaptenkorting – om persoonlijke redenen. Heffingskortingen zijn sowieso merkwaardige elementen van ons stelsel,

maar in deze bijzondere heffingskorting zie je enigszins het idee terug van samenleven en zorgen voor elkaar. Wie gehandicapt geboren is of dat voor zijn 30e wordt en daardoor moeilijk zijn inkomenspositie kan verbeteren, krijgt zo vanuit de samenleving een tegemoetkoming. Je zou er de capability-benadering van de Amerikaanse hoogleraar rechtsfilosofie en ethiek Martha Nussbaum in kunnen zien. Maar het huidige bedrag van die jonggehandicaptenkorting is onzinnig laag: € 761 per jaar. Daarmee loop je als jonggehandicapte je achterstand in de samenleving niet in. Waarom pakt het kabinet, in zijn haast om de middeninkomens te verlichten, deze kwetsbare groep ook op fiscaal terrein?'

Hoe zou het anders kunnen?

'Het belastingstelsel zou moeten drijven op herkenbare, algemeen aanvaarde rechtsbeginselen en rechtswaarden, zoals een inkomensheffing die gebaseerd is op draagkracht. Ook dit kabinet Rutte

kiest voor hapsnapaanpassingen in een toch al wankel stelsel. Daardoor ontstaat een nog complexer pakket regels die onderling soms zelfs tegenstrijdig zijn. Die chaos en het gebrek aan kwaliteit leiden tot een voor burgers onherkenbaar stelsel. De enige manier om het anders te doen is door middel van een totale stelselherziening: starten vanaf nul.' ■

MR. DR. ASTRID KLEIN SPROKKELHORST

Jurist, journalist en beëdigd vertaler met een fiscale specialisatie

COMMENTAAR OP WETSVORSTELLEN

De Commissie Wetsvoorstellen publiceerde sinds het verschijnen van de laatste Orde de volgende commentaren op wetsvoorstellen:

- ◆ **Wet implementatie richtlijn betalingsdienstenaanbieders**
(internetconsultatie)

- ◆ **Wet implementatie richtlijn kleineondernemersregeling**
(internetconsultatie)

- ◆ **Pakket Belastingplan 2022**

- ◆ **Wet tegengaan mismatches bij toepassing zakelijkheidsbeginsel**

- ◆ **Wet implementatie EU-richtlijn transparantie inkomsten via de digitale platformeconomie en overige aanpassingen**
(internetconsultatie)

- ◆ **Eerste Kamer Pakket Belastingplan 2022 en wetsvoorstel tegengaan mismatches bij toepassing zakelijkheidsbeginsel**

- ◆ **Mogelijkheden versterking maatregelen ter voorkoming van dividendstripping**
(internetconsultatie)

- ◆ **Spoedwet conditionele eindafrekening dividendbelasting (4e nota van wijziging)**

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op 7 april 2022 vindt de Algemene Ledenvergadering plaats van de NOB. Raadpleeg voor meer informatie en de agenda de website.

NIEUWE NOB-COMMISSIE

AAN DE SLAG MET FISCALE KNELPUNTEN

Op 1 januari is de Commissie Knelpunten van start gegaan. Voorzitter en bestuurslid Niek de Haan (BDO) vertelt wat de plannen zijn.

Niek de Haan

Wat gaat de Commissie doen?

‘We willen knelpunten in de fiscale wetgeving, uitvoering en rechtsbescherming inventariseren en daar politieke aandacht voor vragen. Daarmee onderscheiden we ons van de Commissie Wetsvoorstellen, die zich concentreert op nieuwe wetgeving.’

Wat zijn voorbeelden van knelpunten?

‘Bij wetgeving is dat natuurlijk Box 3 en ook de belastingrente. Bij de uitvoering gaat het om de handelwijze van de fiscus. Denk aan het bewust laten verlopen van termijnen bij de aanslag Schenkbelasting, het beperken van inzage van stukken bij het opleggen van boetes en het in specifieke situaties – tegen toezeggingen in aan het parlement – bijna automatisch opleggen van vierde tranche Awb-boetes aan belastingadviseurs. Bij de rechtsbescherming constateren we onder meer knelpunten bij het rigide boetesysteem van de fiscus. En naast deze bekende bronnen van ongemak en irritatie willen we uiteraard ook nieuwe knelpunten onder de aandacht brengen.’

Hoe gaat de Commissie die ontdekken?

‘Die brengen de verschillende NOB-secties en -commissies in; die hebben een goed zicht op de dagelijkse praktijk. Daarnaast kunnen de kantoren ons via de leden van de Commissie wijzen op pijnpunten. En via website en andere kanalen vragen we ook aan het publiek om ons daar op te attenderen.’

Hoe gaat de Commissie dit alles aanpakken?

‘Enkele keren per jaar concentreren we ons op één van de knelpunten. Via publicaties, de website en contacten met politici vragen we daar dan expliciet aandacht voor. Als eerste pijnpunt kiezen we waarschijnlijk de manier waarop de belastingrente is vormgegeven; dat doet denken aan de problematiek bij Box 3. Daarnaast publiceren we regelmatig een longlist van knelpunten.’

Het wordt geen onderonsje van fiscalisten?

‘Nee, we willen ook een brugfunctie hebben naar een groter publiek. Dat doen we door met door velen ervaren knelpunten aan de slag te gaan. Zo dienen we het maatschappelijk belang. We moeten natuurlijk wel een inhoudelijke vertaalslag maken en het juiste medium kiezen.’

Meer weten? Kijk op:

www.nob.net/nob/commissies/commissie-knelpunten

INTERNATIONALISERING
VAN HET FISCALE STELSEL

BELASTING ALS INTERNATIONAAL INSTRUMENT

De EU pakt, samen met de OESO, ook op fiscaal gebied kwesties als globalisering en het klimaatprobleem aan. 2021 was in dat opzicht een belangrijk jaar.

Ondernemingen zijn gebaat bij duidelijke regels op fiscaal gebied. In hun bedrijfsvoering hebben ze al genoeg te maken met verrassingen en onvoorspelbaarheden. Dus is het prettig als in elk geval steeds duidelijk is hoe ze belasting moeten betalen. Nederland en zijn belastingdienst gaan ook mee in die wens. Horizontaal toe-

zicht (of cooperative compliance) is nog altijd volop in ontwikkeling en woningcorporaties en multinationals kunnen met de fiscus vaststellingsovereenkomsten afsluiten, ofwel de welbekende rulings.

Dat soort regels moet belasting betalen voorspelbaarder, efficiënter en dus goedkoper maken voor betaler én ontvanger. →

‘Belasting heffen is complex,’ zegt Aleksandar Ivanovski van CFE Tax Advisers Europe, de Europese koepelorganisatie van belastingadviseurs. ‘Net als de samenleving zelf. Belasting gaat niet alleen over gelden innen, maar is ook bedoeld om tot een eerlijke herverdeling van geld te komen en bepaalde milieudoelen te halen. En gaat het niet over nationale, maar internationale belastingen, dan wordt het nog gecompliceerder.’

Dan kunnen er fiscale kwesties op alle mogelijke gebieden aan de orde komen, variërend van het vermijden van een dubbele heffing voor bedrijven die actief zijn in meerdere landen en het gelijktrekken van milieuheffingen tussen lidstaten tot gezamenlijk toezicht op belastingontwijking.

BRUGFUNCTIE

De CFE, die in Brussel gevestigd is, vervult hierbij een brugfunctie tussen de EU en belastingadviseurs in de lidstaten – met 33 aangesloten organisaties uit 26 landen. ‘Wij adviseren, geven uitleg en voeren een constante technische dialoog met adviseurs in de lidstaten,’ zegt Ivanovski, die zelf afkomstig is uit voormalig Joegoslavië.

Daarbij geldt dat het verkeer twee kanten op gaat: de inbreng van lidstaten is voor de CFE net zo belangrijk als die

makkelijking van de handel tussen de aangesloten landen. Steeds meer landen sloten zich aan en steeds meer belemmeringen in het economische verkeer vielen weg, tot aan de komst van één valuta, de euro, toe.

Naar binnen én naar buiten biedt het lidmaatschap van de EU enorme voordelen. Zo is het Nederlandse bruto binnenlands product (bbp) structureel 3,1% hoger door alle handelsvoordelen van de EU. Dat bleek onlangs nog uit een studie van het CPB. Dat positieve effect is in de loop der jaren ook steeds sterker geworden.

VEEL BRUSSELS OVERLEG

‘Dat Nederland onderdeel is van de interne markt binnen de EU weerspiegelt de internationale oriëntatie van onze economie,’ zegt Mickie Schoch, directeur Algemene Fiscale Politiek bij het ministerie van Financiën. Zij overlegt in Brussel regelmatig over de uitdagingen waar de EU zich voor gesteld ziet. ‘Dan gaat het over grensoverschrijdende zaken zoals het eerlijk belasten van grote bedrijven, het uitwisselen van informatie tussen nationale belastingdiensten en btw. Bij dat laatste onderwerp treden immers bijvoorbeeld bepaalde grenseffecten op.’

Schoch beschouwt het vooral als haar taak om ‘problemen op het meest logi-

ling. ‘De OESO komt niet met bindende wetgeving,’ zegt Evelien de Wind, hoofd Europese en Internationale Zaken bij Financiën. ‘Maar als nauwe samenwerkingspartner van de G20 bereidt het beleid en modelregels voor. Voor waar die binnen de EU worden ingevoerd, werkt de Commissie ze verder uit. Uiteindelijk zet Nederland dan die regels om in nationale wetgeving. Het is dus sprake van verschillende lagen, die elkaar opvolgen.’

POPULAIR ONDERWERP

De grote onderwerpen waarbij de EU met belastingheffing mee te maken heeft, zijn volgens De Wind globalisering, digitalisering en klimaat. Daar liggen de uitdagingen. 2021 was een belangrijk jaar voor de EU: met het zogeheten OESO/G20 Inclusive Framework zijn stappen gezet om multinationals eerlijker te belasten. En afgelopen jaar was ook het jaar van klimaatregels, zoals het Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM).

Het Inclusive Framework kwam niet zomaar tot stand. Het was de apotheose van een jarenlange roep om belastingontwijking op twee fronten aan te pakken. ‘Burgers hebben een andere houding gekregen ten aanzien van belasting,’ zegt Ivanovski van de CFE. ‘Na de crisis van 2008-2009 en de bezuinigingen daarna werd belastingontwijking een onderwerp dat aansloeg bij het grote publiek.’

Dat was volgens de goegemeente namelijk in strijd met ‘het sociale contract’. Waarom moet iedereen belasting betalen, behalve grote multinationals? Die konden speciale fiscale constructies op-tuigen en door maken in de wet belasting betalen vermijden. Digitale bedrijven, zoals Amazon en Google, haalden jarenlang miljarden winst zonder dat ze daar veel vennootschapsbelasting over hoefden te betalen. Amazon gebruikte Luxemburg bijvoorbeeld als regionaal hoofdkantoor en Google Dublin.

HISTORISCH BELASTINGAKKOORD

In december is een omvangrijk – ‘historisch’ – akkoord op dit gebied bereikt,

‘BELASTING HEFFEN IS COMPLEX, NET ALS DE SAMENLEVING ZELF’

— Aleksandar Ivanovski

van adviseurs bij het ontwikkelen van belastingregels voor de EU.

De Europese Unie (EU) begon ooit als de EEG (Europese Economische Gemeenschap), met als doel een gemeenschappelijke markt voor lidstaten en verge-

sche niveau aan te pakken’ – of dat nu nationaal, in EU-verband en mondiaal is. Op wereldwijd niveau speelt de OESO daarbij een belangrijke rol; Nederland is een van de 38 leden van deze organisatie voor economische ontwikke-

met het opstellen van een belastingregime voor bedrijven. Dat rust op twee pijlers. Ten eerste is overeengekomen dat een groter deel van de belasting die bij grote bedrijven wordt geheven in het land terecht komt waar goederen of diensten zijn afgezet. Ten tweede is een wereldwijd minimumtarief van 15 procent vennootschapsbelasting ingesteld. Wordt dit percentage in het land waar het van toepassing is niet gehaald, dan moet het moederland van vestiging het bedrijf in kwestie alsnog aanslaan voor het resterende bedrag.

Ondernemingen die winsten overhevelen naar landen waar een gunstiger belastingregime geldt, ontspringen dan dus de dans niet meer. Het akkoord over deze nieuwe regels, dat ondertekend is door 137 landen, wordt stapsgewijs ingevoerd.

Zoals gezegd was 2021 om twee redenen een memorabel jaar. Want als onderdeel van de groene agenda van de EU en diens streven om in 2030 de CO₂-uitstoot met 55 procent te reduceren ten opzichte van 1990, ontstond het voorstel om het zogeheten Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) in te voeren.

‘De vraag is, hoe kan het fiscale systeem ertoe bijdragen dat het klimaatprobleem wordt aangepakt?’, zegt De Wind. ‘Hoe gaan we CO₂ beprijsen?’ Dat is een belangrijke vraag. Het CBAM komt er kort gezegd op neer dat importeurs van goederen van buiten de EU niet via een omweg CO₂ kunnen invoeren. Dan gaat het bijvoorbeeld om elektriciteit, cement, kunstmest en staal. Binnen de EU zijn producenten hiervan aan strenge regels gebonden. Het zou het EU-klimaatbeleid ondermijnen én voor concurrentievervalsing zorgen als buitenlandse partijen die dit soort regels niet hanteren ongelimiteerd hun producten in de EU kunnen verkopen.

Importeurs moeten dus een koolstofheffing betalen op ingevoerde producten om aan de EU-doelstellingen te voldoen. Het CBAM-voorstel heeft de steun van het Europees Parlement. Dat is niet

‘NATIONAAL HEEFT NEDERLAND AL VELE STAPPEN GEZET OM BELASTINGONTWIJ KING AAN TE PAKKEN. MAAR DAT STOPT NIET BIJ DE GRENZEN’

— Mickie Schoch

onbelangrijk, want invoering ervan is nog geen gelopen race. Om het economische verkeer zo min mogelijk te schaden én CBAM zo effectief mogelijk te kunnen laten werken, is brede acceptatie ervan door zo veel mogelijk betrokken partijen gewenst - binnen en buiten de EU. De invoering kan vervolgens tot 2026 duren.

DICHTBIJ DE BURGER

Voor EU-burgers voelt Brussel vaak nog als iets ver weg, maar de rol van het Europees Parlement is aan verandering onderhevig. Dat moet de afstand tussen burger en EU verkleinen. Nauwe samenwerking tussen nationale parlementen en het Europees Parlement (EP) gaat langzaam over in een directere inbreng van het EP. Dat is eigenlijk ook vanzelfsprekend, aangezien het hier gaat om een rechtstreeks gekozen lichaam. Het EP heeft begrotingsbevoegdheden en is formeel veel minder een raadgevende instantie en meer mede-wetgever geworden – vooral op het ge-

bied van landbouw en justitie.

‘Het Europees Parlement is zich aan het manifesteren op het gebied van actuele, populaire maatschappelijke thema’s,’ zegt Schoch, die beaamt dat dit ook gold toen belastingontwijking nog een steeds terugkerend thema was. De maatschappelijke dynamiek vond weerklank in Brussel en het thema kwam hoog op de agenda. Ivanovski: ‘Het was bijzonder dat het tumult rondom belastingontwijking voor krantenkoppen zorgde. Dat gebeurt niet vaak als het over internationale fiscale kwesties gaat.’

Schoch denkt in grote lijnen: ‘In reactie daarop is de vraag op welk niveau je deze kwestie het meest effectief kunt aanpakken. Nationaal heeft Nederland al vele stappen gezet om belastingontwijking aan te pakken. Maar dat stopt niet bij de grens; daarom is een internationale aanpak essentieel. Waarbij de uitkomst in elk geval moet zijn dat EU-burgers duidelijkheid krijgen over de regels.’ ■

INTERNATIONALISERING
VAN HET FISCALE STELSEL

**NIET TE
STUITEN**

Dat gaat nooit lukken. Té ambitieus. Die reactie overheerste in 2012 bij de start van OESO-project BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Achteraf een op z'n minst voorbarige reactie. BEPS is wel degelijk de start gebleken van een onstuitbare internationalisering van het fiscale stelsel. Commentaar van drie kenners.

Bert Zuidendorp
Hoofd afdeling Company Taxation
Initiatieven Europese Commissie Brussel

HEILZAME SAMENWERKING

N iemand kan meer ontkennen dat, zeker bij de winstbelasting, de internationale dimensie van discussies sterk is toegenomen. Dat is gewoon een afspiegeling van de globalisering en digitalisering van de economie. Als Europese Commissie sluiten we daarbij aan en zijn we deels ook de aanstichter ervan. Het voorlopig hoogtepunt zijn natuurlijk de afspraken die een kleine 140 landen afgelopen oktober hebben gemaakt over een nieuwe winsttoerekening en een minimum winstbelas-

ting van 15 procent. Het besef dat je dit soort zaken alleen gezamenlijk kunt regelen en dat lidstaten niet op eigen houtje aan de slag moeten gaan, is inmiddels breed aanvaard.'

UNANIMITEIT

'Tegelijk moet ik benadrukken dat de uiteindelijke wetgevingsmacht voor directe belastingen nog steeds bij de lidstaten ligt. Als Europese Commissie kunnen we niets opleggen; we kunnen alleen voorstellen doen. Daarbij is de

met ATAD1, ATAD2 en DAC6 behoorlijk vergaande antimisbruik- en informatieregels ingevoerd. Maar er zijn ook beleidsterreinen waar het moeizamer gaat. We hebben nog steeds het btw-overgangsstelsel uit de jaren negentig. En het CCCTB-project over een gezamenlijke grondslag in de Vpb is ook nog niet echt van de grond gekomen. Maar langzaam of snel, in al die gevallen zijn we gebonden aan de wettelijke basis van het EU-verdrag. Daar houden we ons strikt aan.'

'ZEKER BIJ DE WINSTBELASTING IS DE INTERNATIONALE DIMENSIE IN DISCUSSIES STERK TOEGENOMEN'

unanimiteitsvereiste een oud discussiepunt - zo oud als het EU-verdrag zelf. Toch hebben we de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet: er zijn

CONTACTEN

'We hebben vanuit de Commissie voortdurend contact met verschillende groepen belanghebbenden: de →

lidstaten, het Europees Parlement, het bedrijfsleven en de ngo's. Dat begint al vroeg: als onze plannen nog in het eerste stadium verkeren.

Daarnaast houden we openbare consultaties, waarin men kan reageren op een aantal voorgelegde opties. Alle informatie die we zo krijgen, gebruiken we om de gevolgen van onze voorstellen in kaart te brengen: wat zijn de verwachte belastinginkomsten? Wat de administratieve lasten? – en zo meer. Daarnaast houden we de subsidiariteit goed in het oog: wat lidstaten zelf kunnen regelen, moet de Commissie niet doen.'

TAX CERTAINTY

'Nieuw is dat we na dit traject nóg een consultatieronde houden, waarin partijen zich kunnen uitspreken over de voorstellen zoals ze er dan liggen. Door op deze gecoördineerde manier te werken, willen we voorkomen dat lidstaten eenzijdig maatregelen nemen en internationaal opererende bedrijven te maken kunnen krijgen met meervoudige belastingheffing. *Tax certainty* is voor het bedrijfsleven heel belangrijk.'

OESO

'Onze verhouding met de OESO is prima. We werken goed samen; zeker ook op technisch niveau. Maar beide organisaties hebben uiteraard wel hun eigen invalshoek. Het perspectief van de OESO is mondiaal en wij bekijken de fiscaliteit primair vanuit de Europese markt en de lidstaten.'

Hein Vermeulen

- Voorzitter Nederlandse afdeling EU Direct Tax Group PwC
- Lid van NOB-secties Europees Fiscaal Recht en Mandatory Disclosure Rules

VEEL STUDIE EN OVERLEG

De internationalisering van het fiscale stelsel grijpt hard om zich heen. De trein kwam in beweging met het BEPS-project van de OESO in 2012. Daar werd in het begin in brede kring nogal schamper over gedaan: te groot, te ambitieus. Maar dat is toch een misvatting gebleken. In 2015 is een aantal eindrapporten verschenen en dat heeft tot twee ontwikkelingen geleid. Eén: de Europese Commissie heeft de conclusies uit die rapporten omarmd. De neerslag daarvan zien we onder meer in de richtlijnen ATAD1, ATAD2 en DAC6.

En twee: de OESO heeft met de introductie van het Inclusive Framework 140 landen aan zich gebonden – ruim 70 procent van alle door de VN erkende staten. Pillar 1 en Pillar 2 zijn daarin de belangrijkste projecten. Bij Pillar 2, die gaat over een minimum winstbelasting van 15 procent, zit de vaart er goed in; de Europese Commissie heeft de OESO Richtlijnen afgelopen december al ver-

taald in een conceptrichtlijn. Bij Pillar 1, over belastbare aanwezigheid en winsttoerekening, gaat het wat moeizamer. Daarvan verwachten we dat die in de loop van dit jaar wordt afgerond.'

ANALYSES

'De aanvankelijke scepsis bij bedrijven tegenover al deze maatregelen is omgeslagen in een gevoel van: we moeten er acuut mee aan de slag, want dit gaat ons breed raken. De grote kantoren hebben allerlei modellen ontwikkeld om cliënten impactanalyses te helpen maken, zodat de gevolgen tot in detail duidelijk worden. Maar dat is niet het enige. Ondernemingen hebben ook te maken met nationale initiatieven, zoals de sinds vorig jaar bestaande conditionele heffing op renten en royalty's van de Wet Bronbelasting 2021. Daarnaast is er de vorig jaar ingevoerde meldplicht van potentieel gevaarlijke fiscale constructies als uitvloeisel van de DAC6-richtlijn, met torenhoge boetes als je de regels overtreedt. En met ingang van dit jaar is de rente-aftrek in het kader van *earnings stripping* teruggebracht van 30 naar 20 procent. Met dat alles zijn ook kleinere bedrijven en hun adviseurs heel druk bezig.'

KENNISGROEP

'De enige manier waarop je je effectief tegen zo'n hausse aan nieuwe regels en standaarden kunt wapenen, is door met kennisgroepjes te werken. Dat doen we zowel op kantoor als bij de NOB. Zo krijg je echt alle aspecten van de ontwikkelingen in beeld. We zorgen er in die kennisgroepen steeds voor dat we een combinatie maken van jonge hon-

'DE ENIGE MANIER OM JE EFFECTIEF TEGEN ZO'N HAUSSE AAN NIEUWE REGELS EN STANDAARDEN TE WAPENEN, IS DOOR KENNISGROEPJES'

den en ervaren diesels. De opgedane kennis delen we op kantoor met de collega's die zich met deze problematiek bezighouden en daarnaast in de secties van de NOB. Die delen de kennis vervolgens met alle leden via de website en in webinars. Bij het bedrijfsleven zie je een tweedeling: je hebt de *early adapters*, die alles willen weten, en de smart followers, die even afwachten hoe de zaken zich ontwikkelen.'

OVERLEG

'Alles bij elkaar vraagt het veel overleg. Voor DAC 6 bijvoorbeeld begonnen we in NOB-verband met één videovergadering per week; dat werden er later twee, soms zelfs drie. Daar is het nu rustiger, maar daarvoor zijn Pillar 2 en voorstellen van de Europese Commissie over *shell entities* – ATAD3 – en de eigen middelen van de Unie in de plaats gekomen. En als die geregeld zijn, moeten we weer met Pillar 1 aan de slag. Dat betekent dus heel veel studie, terwijl het gewone werk ook gewoon doorgaat.'

Trudy Perié

- Hoofd van de praktijkgroep btw, douane en internationale handel Loyens & Loeff Amsterdam
- Lid VAT Expert Group

KENNISGEVINGS- VERPLICHTING HERINVOEREN

'D e btw-wetgeving in Nederland is – net als in de andere lidstaten – gebaseerd op EU-richtlijnen. De btw is dus al heel lang

bij uitstek een Europese belasting. Dat is op zich niet meer zo spannend. Wel nieuw is de trend om verder te kijken dan de EU alleen. Sluiten de regels ook in OESO-verband goed op elkaar aan? Aansprekend voorbeeld daarvan is natuurlijk de digitale economie: het is ondenkbaar dat de EU daarvoor een pakket btw-regels opstelt zonder intensief contact met de OESO.'

tijd grote fraude bij intracommunautaire transacties te bestrijden. Enige haast is dus wel geboden. Voor internationaal opererende bedrijven zal de harmonisatie van deze regelgeving een voordeel zijn. Als je in elf EU-lidstaten actief bent – met een dochteronderneming of een vaste inrichting; dat maakt niet uit – heb je nu te maken met elf verschillende aangifteverplichtingen. Voor Neder-

'ONZE BTW-AANGIFTE VAN ÉÉN PAGINA GAAT VERDWIJNEN'

AMBITIEUS

'In 2020 heeft de Europese Commissie een ambitieus Tax Action Plan gepubliceerd, met vijftientig ideeën voor het fiscale beleid op de korte en middellange termijn. Een aantal daarvan betreft de btw; het is de bedoeling dat die in 2022 deels in concrete voorstellen vertaald zijn. Zo wil de EC bij aangifteverplichtingen voorkomen dat de lidstaten zelf allerlei regels gaan opstellen, die inhoudelijk van elkaar verschillen. In Nederland bijvoorbeeld bestaat de btw-aangifte al sinds jaar en dag uit één pagina. Meer informatie kunnen de systemen van de Belastingdienst niet aan. Andere lidstaten liggen inmiddels al enkele stappen op ons voor: die hebben *real time reporting* ingevoerd, waarbij je je facturen digitaal naar de fiscus stuurt. Zo is een lappendeken van regels ontstaan. Dat vindt de Commissie geen goede ontwikkeling, dus komt ze dit jaar met een voorstel dat voor meer uniformiteit moet zorgen. Maar het zal nog wel even duren voordat de lidstaten wat dit betreft op één lijn zitten.'

URGENT

'Aan de andere kant heeft het de nodige urgentie, want uniforme rapportageverplichtingen voor bedrijven kunnen een effectief middel zijn om de nog al-

landse bedrijven wordt de situatie wel ingewikkelder – zeker voor kleinere mkb-ondernemingen die niet of beperkt internationaal actief zijn. Die aangifte van één pagina gaat verdwijnen. De Commissie doet er gelukkig wel alles aan om de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen. Er is regelmatig contact met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Ook via de VAT Expert Group, waarvan ik indirect via de NOB lid ben, luistert de Commissie naar wat de praktijk en de wetenschap van de voorstellen vinden.'

RECHTSPRAAK

'Naast alle ontwikkelingen in de btw-regelgeving is ook de veranderende rol van het Hof van Justitie belangrijk. Voor adviseurs was vroeger de Hoge Raad het belangrijkste baken in de btw-rechtspraak; die rol is inmiddels grotendeels overgenomen door het Hof in Luxemburg. Maar voor de rechtspraak is dat niet altijd een voordeel. Het Hof wijst regelmatig een arrest in een btw-casus, maar die zijn vaak nogal abstract en voor uiteenlopende interpretatie vatbaar. Gevolg is onenigheid tussen fiscus en belastingplichtige over de vraag hoe je de puzzel precies moet leggen. Dat levert in de praktijk veel lastige discussies op.' ■

MAIKEL EVERS

NIET ÉÉN, MAAR TWEË STELSELS

De internationalisering van de fiscaliteit is al een tijd in volle gang. Maikel Evers heeft daar in dienst van het Ministerie van Financiën en de OESO zijn bijdrage aan geleverd. Nu adviseert hij bij EY multinationals over het omgaan met alle nieuwe regels en standaarden.

Hoe typeer je het huidige Europese fiscale stelsel op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 staat voor totale chaos en 10 voor perfecte stabiliteit?

'In het midden – en het kan nog beide kanten op. De wereld is in beweging: politiek, economisch en maatschappelijk. De fiscale wetgeving is daar een spiegel van. In elk geval hebben we de situatie van tien, twintig jaar geleden, met nationale stelsels die niet goed op elkaar afgestemd waren, definitief achter ons

gelaten. De Europese samenwerking neemt duidelijk toe – en dat kan echte chaos voorkomen. Maar in OESO-verband worden veel nieuwe standaarden en regels uitgevaardigd; die kunnen de stabiliteit juist weer bedreigen.'

Is dat de nieuwe realiteit: we hebben niet één, maar twee belastingstelsels?

'Ja, naast de nationale stelsels is er een parallel internationaal stelsel in de maak. Daarvan moeten we nog even af-

wachten welke vorm het precies krijgt. Maar uniek is het wel.'

Hoe staat Nederland ervoor?

'We doen enthousiast mee aan alle fiscale EU- en OESO-initiatieven, maar onze Belastingdienst loopt tegen de grenzen van zijn IT-systemen en uitvoeringscapaciteit aan. Ik maak me dan ook zorgen of het in staat is om op korte termijn een heel nieuw systeem op te zetten en in te voeren.' →

De nationale fiscale wetgevingsmacht verschuift al enige tijd naar Brussel. Zet die trend door?

‘Ik denk van wel: de lidstaten doen dat uit vrije wil. Voor fiscale zaken geldt in de EU immers het unanimitateitsvereiste. Duidelijk is wel dat de Europese Commissie mogelijkheden zoekt om aan dat vereiste te ontsnappen.’

Maar dat is toch een heilig principe?

‘Kennelijk niet meer. De Europese Commissie heeft bijvoorbeeld bij de introductie van nieuwe rapportageverplichtingen een beroep gedaan op een ander artikel uit het EU-verdrag, dat geen

ge arresten – waarbij belastingplichtigen succesvol een beroep deden op fundamentele vrijheden – al veel belangrijke doorbraken geforceerd. De Europese rechter heeft dus problemen opgelost waar de lidstaten niet uitkwamen vanwege die unanimitateit. De arresten van het Hof worden langzaamaan ook genuanceerder, bijvoorbeeld wat betreft fiscaal misbruik. Het wil kennelijk grenzen stellen aan welke belastingplichtigen een beroep op het Europese recht kunnen doen. En niet in de laatste plaats: we zien een grote rol van het Luxemburgse hof in staatssteunzaken – het belangrijkste

missie, de OESO en de G20. Hoe is hun onderlinge relatie? Werken zij goed samen?

‘Dat wisselt. De G20 heeft nauwelijks een eigen organisatie, dus het is een slimme zet van de OESO geweest om voor de fiscaliteit het secretariaat te gaan voeren voor de G20. Ook heeft de OESO zich goed gerealiseerd dat om op belastinggebied een stevige vinger in de pap te houden uitbreiding van het aantal aangesloten landen noodzakelijk was. Dat is gebeurd: over fiscale zaken praat nu een groot aantal landen mee, zonder formeel OESO-lid te zijn. Elk land heeft daarbij een even zware stem in de besluitvorming. Daarnaast houden ze in Parijs – weet ik uit ervaring – heel goed de VN, het IMF en de Wereldbank in de gaten. Die staan vaak te trappelen om in de gaten te springen die de OESO soms laat vallen.’

En hoe is de relatie tussen de Europese Commissie en de OESO?

‘Dat is een haat-liefdeverhouding. Ze zitten regelmatig in elkaars vaarwater, maar hebben elkaar ook hard nodig. Een voorbeeld: de Commissie stelt zwarte en grijze lijsten op van landen die niet mee willen doen in de strijd tegen belastingontwijking. Met de dreiging dat een land op zo’n lijst komt, hebben veel landen zich alsnog aangemeld voor het Inclusive Framework van de OESO. En de EU heeft veel aanbevelingen uit BEPS-rapporten omgezet in concrete regelgeving. Zo helpen ze elkaar.’

Bakens in de internationalisering van het fiscale stelsel zijn Pillar 1 en 2 van de OESO. Pillar 1 gaat over het aanpassen van regels voor belastbare aanwezigheid en winsttoerekening. Hoe gaat het daar?

‘Moeizaam. Het begin was toch een vrij eenvoudig idee. Je selecteerde de honderd grootste bedrijven en stelt regels op voor belastingheffing over hun winsten. In plaats van te kijken naar het proces van waardetoevoeging zou je aansluiting moeten zoeken bij de plaats waar de omzet wordt gerealiseerd. Maar daarbij duiken toch flinke problemen

‘NAAST DE NATIONALE BELASTINGSTELSELS IS EEN PARALLEL INTERNATIONALAAL STELSEL IN DE MAAK. DAARVAN IS HET NOG AFWACHTEN WELKE VORM HET KRIJGT’

unanimitateit vereist. De motivering was dat het voor deze Country-by-Country Reporting-voorschriften niet ging om fiscale, maar accountancy-regels. Die operatie is gelukt, dus dat smaakt naar meer. Maar ook op andere manieren zoekt de Commissie naar wegen om die unanimitateitsvereiste te omzeilen. In combinatie met grotere bereidheid van de lidstaten om zich pragmatisch op te stellen, zal dat de overdracht van fiscale wetgevingsmacht naar Brussel kunnen versnellen.’

Dat is de wetgeving. Geldt hetzelfde voor de fiscale rechtspraak?

‘Ja. Het Hof in Luxemburg heeft de afgelopen twintig jaar met de nodi-

instrument van de Commissie tegen vermeend fiscaal misbruik door multinationals. Het beeld daar is wisselend: nu eens wint de belastingplichtige, dan weer de Commissie. Zo ontstaan wel steeds meer fiscale normen op EU-niveau.’

Hoe gaan de lidstaten om met fiscale arresten van het Hof?

‘Heel verschillend. Sommige leggen ze gewoon naast zich neer. Dat is dus de les voor belastingplichtigen: ook al heb je in Luxemburg gewonnen, dan ben je er nog niet.’

De grote spelers op het gebied van fiscale internationalisering zijn de Europese Com-

op. Hoe meet je die omzet per land? Daarop is de zaak inmiddels technisch gezien vastgelopen. Daarnaast zijn er veel politieke meningsverschillen. Waar belast je computerchips? In China waar de computer in elkaar wordt geschroefd? En mag de winst vervolgens daar worden belast? Of in de Verenigde Staten, waar het geassembleerde product wordt verkocht aan consumenten? Grote onzekerheid bij dit alles is of het Amerikaanse Congres de afgesproken regels wel zal bekrachtigen; daarover bestaat veel twijfel.'

En hoe gaat het met Pillar 2, dat zich richt op een minimale winstbelasting van 5 procent?

'Daar zit meer schot in. De OESO heeft concrete modelregelgeving opgesteld, die de EU al vertaald heeft in een conceptrichtlijn. Dat zal er vrij snel toe kunnen leiden dat lidstaten hun wetgeving aanpassen, want de OESO meent dat wijziging van belastingverdragen niet nodig is. Multinationals kunnen dit dus al vrij snel op hun bord krijgen. Probleem is wel dat veel onderliggende details nog niet duidelijk zijn. Het zal dus nog heel wat uitleg vergen voordat belastingdiensten en belastingplichtigen op één lijn zitten. Dat gaat klemmen, want we praten over de invoering van deze maatregelen op 1 januari 2023. Als multinational moet je dus eigenlijk werken met een worstcase-scenario.'

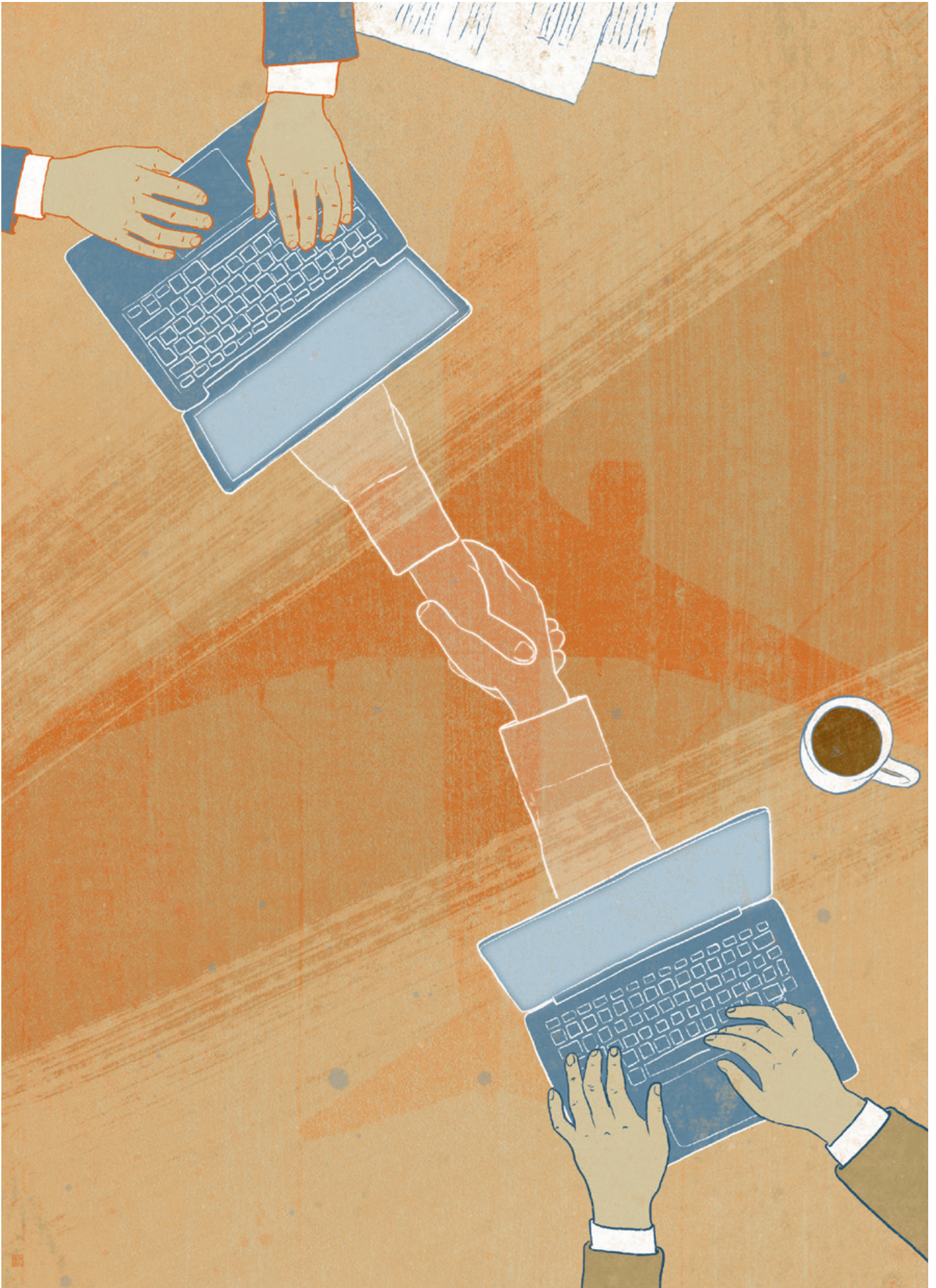
Wat betekent dit alles voor NOB-leden?

'Dat je wat er op EU- en OESO-niveau speelt goed moet volgen. Alle cliënten – ook zij die op relatief kleine schaal of helemaal niet internationaal actief zijn – krijgen te maken met wat ik het parallelle fiscale stelsel noem. Neem de rapportageverplichtingen: die zullen uitgebreider en complexer worden. De fiscale rapportage moet een consistente reflectie zijn van de fiscale strategie van een onderneming. Alle data worden naast elkaar gelegd en moeten onderling kloppen. Bij dat proces kunnen – en moeten – we cliënten bijstaan.' ■

MAIKEL EVERS (1983)

- 2020 - HEDEN Belastingadviseur en Associate Partner bij EY
- Daarvoor vijf jaar werkzaam bij de OESO (Multilateral Instrument, BEPS) en bijna acht jaar als politiek adviseur op het Ministerie van Financiën

MINDER VLIEGEN MEER ONLINE

Beeldbellen en videovergaderen werden ongekend populair in coronatijd. Geen wonder: het bespaart veel tijd en geld, terwijl je de wereld toch binnen handbereik hebt. Tegelijkertijd werd duidelijk dat reizen en uitzendingen naar het buitenland essentieel zijn: persoonlijk contact met collega's en klanten in den vreemde levert veel extra's op.

Hans de Rooij
International Liaison Partner bij BDO

VERANDERING

Voor mijzelf is de vestiging in Amstelveen de thuisbasis. Maar BDO Nederland, waar ongeveer 2.500 mensen werken, maakt deel uit van een wereldwijd netwerk van accountants, consultants en belastingadviseurs, die in 167 landen actief zijn. Omdat ik naast registeraccountant

ook *international liaison partner* ben, zeg maar verbindingsofficier, is het mijn taak ervoor te zorgen dat bij BDO dat internationale netwerk goed blijft draaien.

We blijven mensen uitzenden en hierheen laten komen, hoe moeilijk dat de afgelopen twee jaar ook was. Om effectief en efficiënt samen te kunnen werken, is het wel erg belangrijk dat we elkaars taal en cultuur goed begrijpen. Daarnaast is van belang dat onze me-

dewerkers zich voortdurend verder ontwikkelen, zodat ze onze klanten beter kunnen bijstaan.

Australië is een lastig land om mensen naartoe te sturen. De coronaregels waren er streng, dus soms gaat dat dan even niet. Ik heb nu mensen klaarstaan om erheen te vliegen en er is ook net iemand terug uit Sydney. En ook in Zuid-Afrika zijn er mensen die als expat naar Nederland willen komen. Maar soms stellen we dat toch nog maar even uit. →

**'ALS JE MET IEMAND TER PLEKKE HEBT
GEWERKT, IS HET MAKKELIJKER OM
LATER OP AFSTAND SAMEN TE WERKEN'**

Corona heeft een permanente verandering teweeggebracht. Toen bleek dat je niet altijd naar een ver land hoeft af te reizen voor een bespreking of om uitgevoerd werk te beoordelen. Daarnaast is het uit duurzaamheidsoogpunt ook beter om dat niet standaard te doen. Die twee argumenten zijn ineens samengevallen; sindsdien proberen we om daadwerkelijk minder vliegverkeer te veroorzaken. Ik ben zelf laatst bijvoorbeeld voor zakelijke afspraken naar Parijs gegaan met de trein, en naar Duitsland met de auto. Verder reizen we nadrukkelijk minder en doen we meer op afstand. Daarbij zetten we alle beschikbare elektronische en virtuele hulpmiddelen in.

We blijven overigens wel mensen uitzenden naar verre oorden – voor korte en voor langere tijd, via het Global Mobility Programme. Als iemand ter plekke is, maakt dat het veel eenvoudiger om met collega's op zo'n locatie samen te werken. Daar pluk je ook later nog de vruchten van. Als je met iemand ter plekke hebt gewerkt, is het makkelijker om later met diezelfde persoon weer op afstand samen te werken. We hebben bijvoorbeeld een fiscalist in Amstelveen die een tijdje in Boston heeft gezeten; daar hebben we daarna dan hier ook nog profijt van.

Als we iemand uitzenden, blijft diegene permanent een bepaalde periode op één locatie. BDO stimuleert dus niet dat je dan nog veel heen en weer moet reizen. We hebben hier net twee jaar twee collega's uit Maleisië gehad. Die zijn net weer vertrokken, maar al die tijd dus hier in Amstelveen gebleven.

Ik heb zelf ooit twee jaar in Atlanta gewoond en gewerkt, in de Verenigde Staten, met mijn gezin en toen nog kleine kinderen. In die tijd werkte ik nog voor een van de grote kantoren en koos ik bewust voor Atlanta, en niet voor New York. In Atlanta is het leven wat minder gejaagd en hectisch en meer op familie gericht. Het was een geweldige ervaring. Zoiets helpt je in je ontwikkeling. De vreemde taal, de andere cultuur en nieuwe omgeving: als alles een tijdje buiten je comfortzone valt, zorgt dat voor een verrijking van jezelf én voor het bedrijf waarvoor je werkt.' ■

Karel Pellemans
Partner M&A/ International Tax
bij Taxand

EEN VERRIJKING

Voor mijn vorige werkgever heb ik in Londen, New York en Houston gezeten. Zoiets is enorm nuttig. Nederlanders denken al gauw dat ze wel weten hoe het moet en ook dat ze het het beste weten. Maar een cultuur elders begrijpen en ervaren hoe er daar wordt gewerkt, is vaak een enorme verrijking. Even op en neer naar New York voor een bespreking, dat is voorbij, maar detacheringen en overplaatsingen verdwijnen niet, dat weet ik zeker. Dat kan Teams natuurlijk niet overnemen. Ik was niet eens bekend met Teams voor corona zijn intrede deed. We hadden toen

bouwen. Als je eenmaal zo'n relatie met iemand hebt, kun je daarna ook makkelijker op afstand werken met elkaar. Dat betekent minder reizen en daar valt nog veel terrein te winnen: extra tijd voor jezelf en het thuisfront. Daarbij is minder reizen ook beter voor het milieu en bespaart het kosten.

Sinds corona heb ik zakelijk maar weinig gereisd. Eerst was het wachten op het vaccin; daarna kon ik afgelopen najaar weer wat reisjes maken en echt face to face-afspraken in het buitenland maken. Daar moet je je wel prettig bij voelen, anders moet je het niet doen. Afgelopen september leek alles permanent versoepeld te worden, maar met de komst van de winter is reizen en mensen ontmoeten toch weer lastig geworden. Londen is dichtbij, maar het was toch lange tijd not done om daarheen te gaan. Zeker toen we nog niet gevaccineerd waren. En toen afgelopen december de situatie weer verslechterde, voelde het ook niet prettig om voor zaken naar het buitenland af te reizen.

Het blijft belangrijk dat mensen voor een aantal maanden of een jaar op een buitenlands kantoor kunnen werken en de kans krijgen om in het buitenland te wonen. Je werkt dan nauw samen met de collega's ter plekke en ontmoet de lokale

'EVEN OP EN NEER NAAR NEW YORK VOOR EEN BESPREKING, DAT IS VOORBIJ'

wel telefonische vergaderingen, maar daar moest je nog voor inbellen. Bijna ongemerkt is er heel veel veranderd. Ik gebruik mijn mobiel nu veel minder om te bellen; ik doe alles door middel van videobellen op m'n laptop.

Ook gedwongen thuiswerken zorgde voor een enorme verandering. Van alleen maar thuiszitten word ik niet gelukkig. Persoonlijk contact tijdens een bespreking, diner of borrel heeft toch een enorme meerwaarde. Niet alleen werkinhoudelijk, maar ook omdat het contact zo vanzelf minder zakelijk wordt en je een vertrouwensband met iemand op kunt

klanten. Dat is voor de hele samenwerking enorm nuttig. Als team kun je klanten dan beter bedienen.

De vooruitzichten zijn onduidelijk en voorspellen welke kant de pandemie op zal gaan is lastig. Dat is alvast één ding dat we geleerd hebben. Anderzijds willen we ook niet nog vijf jaar zo doorgaan. Alle uitzendingen staan nu even on hold en fysieke ontmoetingen zijn minder vanzelfsprekend geworden, maar nog steeds heel waardevol. Als de huidige situatie een beetje uitgekristalliseerd is, zal Taxand daarom straks wel weer mensen in het buitenland plaatsen.' ■

AART ROELOFSEN

DIENSTPLICHT, WEETEEPEETJES, OESO EN DE VN

Met een omweg: zo belandde Aart Roelofsen in de fiscaliteit. Hij studeerde niet-westerse sociologie in Wageningen, maar dat duurde te lang. Toen doemde de militaire dienstplicht op, waaraan hij als dienstweigeraar ontkwam door te kiezen voor een administratief baantje bij de Belastingdienst in Wageningen.

Tijdens mijn vervangende dienstplicht wees iemand me op de controleursopleiding van de Belastingdienst in Utrecht. Dan moest je een halve week naar les, en zat je de andere helft thuis; je kreeg daarvoor het minimumloon. Inhoudelijk had ik geen hoge verwachtingen. Dat bleek een vergissing: ik vond het superinteressante materie – en ik kon ook mijn studie in Wageningen nog afmaken. Daarna ben ik bij de Belastingdienst in Amsterdam gaan werken. Daar waren goede studiemogelijkheden; zo heb ik in vier jaar via een avondstudie fiscaal recht gedaan. In totaal ben ik twaalf jaar inspecteur geweest; ik behandelde hoofdzakelijk IB, winst- en dga-zaken en zat in het horecateam van de binnenstad. Dat leverde veel werk op aan zwart loon en verzwegen omzet. Om personeel te registreren, gebruikten we een nieuwe methodiek die nogal wat reacties op-

riep: Waarneming Ter Plaatse, zogenoemde WeeTeePeetjes. Ook procederen bij het Hof – toen nog aan de Prinsengracht – was altijd een belevenis.

Na Amsterdam heb ik acht jaar bij het Directoraat Generaal Belastingen van Financiën gewerkt. Toen wilde ik meer internationaal bezig zijn – en ik viel met m'n neus in de boter. Er kwam in die tijd aandacht voor belastingconcurrentie en kort daarna startte het BEPS-project. Een prachtige kruising van techniek en politiek.

Nu ben ik alweer vele jaren actief binnen de OESO en het Tax Expert Committee van de Verenigde Naties. Bij de VN beschouw ik het als mijn persoonlijke taak om aandacht te vragen voor de veel grotere overeenkomsten dan verschillen in de belangen van ontwikkelde en zich ontwikkelende landen. Inmiddels komt wel m'n pensioen in zicht, ik doe geleidelijk een stapje terug.' ■

AART ROELOFSEN (1957)

- 1988 Studie niet-westerse sociologie in Wageningen • 1989 Controleursopleiding Belastingdienst
- 1994 Fiscaal recht Universiteit van Amsterdam • 1987 - HEDEN Diverse functies bij Financiën, OESO en UN

Mieke Pennock en Roel Janssen

FRAMEN ALS DOEL OP ZICH

‘Hier zat vroeger de schilder Mesdag’, zegt communicatie-deskundige Mieke Pennock en wijst om zich heen in de bestuurskamer van de bekende Haagse kunstenaarsvereniging Pulchri Studio. Met oud-financieel journalist Roel Janssen praat ze daar over beeldvorming en framing rond actuele fiscale kwesties, zoals de dividendbelasting. Pennock: ‘Rutte diende het belang van een paar bedrijven boven het landsbelang’

Zit er spanning tussen het werk van journalisten en communicatieprofessionals?

Mieke Pennock: ‘Ik zie geen spanningsveld. Een organisatie met een doel voor ogen waarin ook een breder maatschappelijk belang zit verweven, heeft prachtige verhalen te vertellen en kan goed samenwerken met journalisten. Zo’n maatschappelijke toevoeging – wat is je waarde voor de samenleving? – is niet evident. Maar ik constateer wel dat dit steeds meer van bedrijven en instellingen wordt verwacht.’

Roel Janssen: ‘Daar ben ik het niet helemaal mee eens. De hele schil van adviseurs en PR-mensen die zich om de politiek en om ministeries en bedrijven heen heeft gevormd, maakt het werk van een journalist steeds lastiger. Er was een tijd dat je bij het ministerie van Financiën binnen kon lopen en bij wijze van spreken direct naar de thesaurier-generaal door kon wandelen. De hordes die je moet nemen om de juiste mensen te spreken, zijn nu veel groter. Dat maakt instellingen minder toegankelijk.’ →

‘OOK IN HET GEVAL VAN EEN CRISIS IS HET VOOR EEN ORGANISATIE GOED OM MET JOURNALISTEN TE COMMUNICEREN’

— Mieke Pennock

Pennock: ‘Die schil is inderdaad veel te dik geworden en schiet bijna elk doel voorbij – behalve het uit de wind houden van ministers en andere eindverantwoordelijken. Ik pleit er juist voor dat organisaties de deuren weer openzetten, dat journalisten vragen kunnen stellen zonder dat er woordvoerders tussen zitten met allerlei regels en verboden. Dan moet je alleen wel een goed verhaal hebben. Ik geloof niet in goed praten wat fout is. Een fout maken, betekent ook: toegeven, reflecteren en herstellen. Daar moet je transparant over zijn.’

Janssen: ‘Tegelijkertijd wil je als journalist altijd zo snel mogelijk een verhaal. Neem bijvoorbeeld de kwestie met de landsadvocaat [Pels Rijcken, waar wijlen bestuursvoorzitter Frank Oranje beschuldigd werd van miljoenenfraude, red.]. Dan wil een journalist precies weten hoe het zit, maar ik kan me vanuit Pels Rijcken voorstellen dat het eerst orde op zaken wil stellen en nog niet met de pers wil praten. Het ironische is: dat roept alleen maar méér vragen op. Pardon, weten jullie niet wat er is gebeurd?’

Pennock: ‘Ook in zo’n geval is het goed voor een organisatie om met journalisten te praten. Je kunt zeggen: wij zijn er ook door overvallen, we gaan het onderzoeken. En zodra we meer te melden hebben, laten we dat weten. Dat is een transparante manier van communiceren.’

Hoe kunnen communicatiedeskundigen frames gebruiken en wat is daarin de rol van de journalist?

Pennock: ‘Voor communicatieprofessionals

is noodzakelijk dat ze weten welk verhaal een organisatie te vertellen heeft. De professional kan de essentie daarvan dan in een frame plaatsen, een aansprekende kernboodschap. Zie het als een pitch, om de interesse van journalisten te wekken. Een frame wordt steeds vaker gebruikt om iemand weg te zetten, zwart te maken. Het lijkt een doel op zich geworden. Maar als je permanent negatieve communicatie uitzendt, krijg je ook veel negativiteit terug. Dat is geen fijne spiraal.’

Janssen: ‘Framen wekt bij journalisten vaak achterdocht. Wat zit daarachter? Wat wil deze persoon of organisatie? Het kan zijn dat je erin meegaat, en dan kan het achteraf zijn dat je denkt: ik ben om de tuin geleid. Dat heeft ook consequenties voor de volgende keer dat je iemand spreekt: dan ben je veel argwanender.’

Hoe kun je het beste met frames over fiscale zaken omgaan, bijvoorbeeld bij de discussie rond het afschaffen van de dividendbelasting?

Janssen: ‘De dividendbelasting is geframed door twee grote Nederlandse multinationals met vestigingen in Nederland en Groot-Brittannië – Shell en Unilever. Die zeiden: het is voor ons heel lastig om twee verschillende fiscale systemen te hebben. Vanuit de bedrijven snap ik dat frame, maar hoe Mark Rutte het heeft aangepakt, is vrij rampzalig. De afschaffing stond in geen enkel partijprogramma, maar de bedrijven belden Rutte en toen moest hij het standpunt van afschaffing verdedigen. Het was simpeler geweest om het frame helder

voor te leggen en te zeggen: deze bedrijven willen dit om deze redenen.’

Pennock: ‘Dit voorbeeld geeft aan dat iedereen een ander belang heeft. Rutte nam het belang van de multinationals klakkeloos over, waarna veel politieke discussie ontstond. Hij diende het belang van een paar bedrijven boven het landsbelang. Terwijl dat laatste zijn taak is.’

Janssen: ‘En het leidde tot een ander frame: Rutte is de loopjongen van de grote bedrijven geworden. Les één is hier: wees helder, naar de bedrijven én naar de maatschappij.’

Pennock: ‘Het is een goed voorbeeld van niet transparant zijn. De beslissing om de dividendbelasting af te schaffen, is tijdens de informatie genomen. Het werd ineens een *big issue* toen duidelijk werd dat het besluit raar tot stand gekomen was: het stond niet in verkiezingsprogramma’s en wél in het regeerakkoord. Hoe voorkom je zo’n uitglijder? Door duidelijk te weten wat je eigen positie is en wat je uit wilt dragen. Rutte had bijvoorbeeld tegen de bedrijven kunnen zeggen: ik begrijp het probleem, we gaan erover praten. En niet: ik ga het voor je oplossen. Dat is buiten proportie. Bovendien gaat hij daar niet alleen over – we leven in een democratie.’

Nederland staat bekend als belastingparadijs en de Zuidas als facilitator. De nieuwe staatssecretaris Fiscaliteit, Marnix van Rij (CDA), weersprak dat echter. Hoe kijken jullie naar deze frames?

Pennock: ‘Een aantal jaar geleden was het superstoer om een bv ergens ver weg te hebben, om belasting te omzeilen. Dat is gekanteld naar: je doet het land tekort als je niet fatsoenlijk belasting betaalt. Als organisatie zou je je communicatiebeleid daaraan moeten aanpassen. Zuidas-kantoren kunnen bekijken: blijven wij het onderste uit de kan halen voor opdrachtgevers, als ze daarom vragen? Of stellen we onze koers bij en zeggen we: we moeten iets breder gaan kijken en ons vanuit een moreel aspect afvragen of we dit nog willen? Ik pleit ervoor om over dit soort maatschappelijke vraagstukken na te denken en het

gesprek erover aan te gaan. Anders overvallen kwesties zoals de morele aspecten van belasting betalen je. Blijf dus in verbinding met de samenleving.'

Janssen: 'Het is duidelijk en door veel internationale instanties vastgesteld dat Nederland een belastingparadijs is. Het kabinet zou moeten zeggen: we staan geen brievenbusfirma's meer toe. Al die virtuele constructies kun je met een pennenstreek opheffen. Zo'n uitspraak van Van Rij helpt niet: hij ontkent een situatie die hij als belastingadviseur kent en dat komt als een boemerang terug. Zijn voorgangers – zoals Hans Vijlbrief – zijn bewust bezig geweest om van het frame van Nederland Belastingparadijs af te komen, door allerlei maatregelen in te voeren. Van Rij had moeten zeggen: ik ga voort met het nuttige werk van mijn voorganger.'

Pennock: 'Zo'n uitspraak komt voort uit het gevoel een oneliner te moeten geven. Als je niet goed hebt nagedacht over je achterliggende opdracht, heb je kans op dit soort uitglijders. Ik zou Van Rij hebben geadviseerd rustig aan te doen in zijn communicatie en met beloftes. Neem de tijd en laat je niet verleiden tot snelle, sappige uitspraken, want dat gaat meestal fout. De vorm, stoer willen overkomen, wint het soms van de inhoud. Dat zie je in Den Haag steeds vaker. En als het uitsluitend om de vorm gaat, zoals bij het uit de wind houden van mensen, krijg je een zieke bestuurscultuur. De tijdgeest vraagt om maatregelen om dit te keren. Wat meer reflectie kan wonderen doen.'

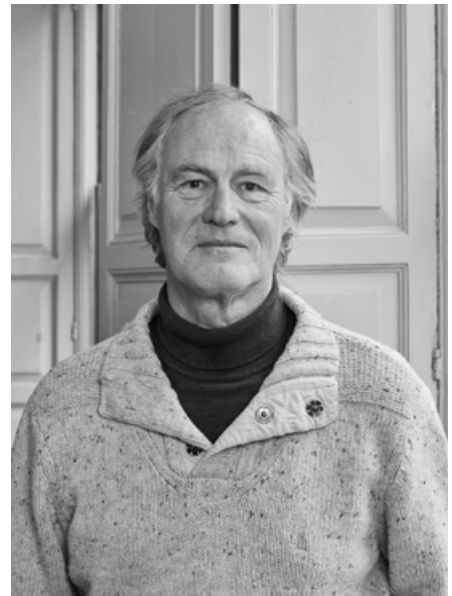
Vorig jaar werd Wopke Hoekstra door de 'Paradise Papers' in verlegenheid gebracht toen bleek dat hij voor zijn minister van Financiën werd geïnvesteerd had in een bedrijf dat op de Britse Maagdeneilanden was gevestigd. Hij zei dat hij het beter had moeten uitzoeken. Was dat een goede reactie?

Janssen: 'Het is goed dat hij het al had afgestoten voordat hij minister werd. Maar hij had ook moeten zeggen dat die belegging een geweldige misser was. De Maagdeneilanden stonden ook tien jaar geleden bekend als belastingparadijs.'

MIEKE PENNOCK (1960)

- Studie algemene economie in Tilburg
- 1996 Proefschrift Universiteit Utrecht
- 2004 - 2009 Directeur wetenschappelijk bureau GroenLinks
- 2009 - 2011 Hoofd Voorlichting GL-Tweede Kamerfractie
- 2001 - 2003 Beleidsmedewerker ministerie van Financiën
- Diverse journalistieke functies
- 2017 - 2021 Tweede Kamerlid voor GL
- 2020 Indiener initiatiefwetsvoorstel wijziging Wet op de dividendbelasting

ROEL JANSSEN (1947)

- 1966 - 1973 Studie sociologie en planologie, Leiden/Amsterdam
- 1978 Promotieonderzoek (in Colombia), promotie (UvA)
- 1978 - 1983 Correspondent Zuid-Amerika bij NRC en NOS
- 1983 - 2010 Redacteur NRC (o.a. economie, Haagse redactie, correspondent Brussel)
- 2010 - HEDEN Freelance journalist en schrijver fictie en non-fictie

'FRAMEN WEKT BIJ JOURNALISTEN VAAK ACHTERDOCHT. WAT ZIT DAARACHTER? WAT WIL DEZE PERSOON OF ORGANISATIE?'

— Roel Janssen

Pennock: 'Er kunnen altijd dingen zijn waarvan je je als je minister wordt, in alle eerlijkheid niet bewust bent dat het ooit een probleem kan worden.'

Toen dit specifieke nieuws naar buiten kwam, heeft Hoekstra toegegeven dat het niet kon. Dat was een adequate reactie.' ■

ÉÉN ZAAK, DRIE KEER CASSATIE

Allebei hadden ze het nog niet eerder meegemaakt. Een langlopende zaak, oké, dat wel. Maar drie keer naar de Hoge Raad voor dezelfde casus – dat was nieuw. Het gebeurde in de zaak van cliënt X BV, exploitant van speelautomaten in de horeca.

Bas Jongmans: 'Ik weet het nog precies: op Prinsjesdag 2007 kreeg ik de boodschap dat de organisatie van kansspelauto-maatexploitanten wilde praten over een maatregel die op het laatste moment het Belastingplan 2008 was ingefietst – zonder overleg met de branche. Vanaf 1 juli 2008 zouden zij onder de kansspelbelasting vallen en niet langer onder de btw. Uit berekeningen die we snel maakten, bleek dat die switch voor iedereen in de branche zou leiden tot een daling van de netto-omzet met achttien procent. Heel begrijpelijk dus dat men zich kapot was geschrokken.'

CHAOS

Dick Barmentlo: 'Het was vanaf het begin een juridische chaos. Wie was nu eigenaar van de automaten: de exploitant of de baas van het café waar ze geplaatst werden? Dus wie was verantwoorde-

lijk voor de aangifte en het voldoen van kansspelbelasting? Het juridisch en economisch eigendom liep door elkaar. Al snel kwam de aap uit de mouw: er zat een daverend gat in de begroting omdat de Tweede Kamer via de motie Van Geel had geëist dat schoolboeken voor middelbare scholieren voortaan gratis moesten zijn. Toen heeft men op Financiën kennelijk gedacht: dat tekort gaan we op deze manier aanvullen. Een schoolvoorbeeld van haastige en on-

zorgvuldige wetgeving, die het ministerie uiteindelijk duur is komen te staan.'

GEEN UITSTEL

Jongmans: 'Financiën heeft werkelijk alles uit de kast gehaald om zijn zin door te drijven – soms met absurde uitkomsten. Ik schreef het rapport 'Trojan Horse', waarin ik de gevolgen van de nieuwe maatregel in detail aangaf. De staatssecretaris heeft toen speciaal beleid uitgevaardigd dat iedereen die →

‘DIT IS EEN SCHOOLVOORBEELD
VAN HAASTIGE ONZORGVULDIGE
WETGEVING’

— Dick Barmentlo

‘FINANCIËN HEEFT WERKELIJK ALLES UIT DE KAST GEHAALD OM ZIJN ZIN DOOR TE DRIJVEN’

— Bas Jongmans

MR. BAS JONGMANS (1976)

- Partner bij advocatenkantoor Gaming Legal

MR. DICK BARMENTLO (1961)

- Partner bij FT-advocaten

zich in een procedure op dat rapport beriep geen uitstel van betaling van kansspelbelasting zou krijgen. Ongehoord natuurlijk, want bij fiscaal procederen hoort de regel dat je uitstel van betaling krijgt tot de definitieve uitspraak van de rechter. De hele zaak was pure politiek geworden.’

TOER

Barmentlo: ‘Lange toer langs één rechtbank, drie gerechtshoven en drie keer de Hoge Raad. Formeel was daar steeds in geschil of de invoering van kansspelbelasting voor kansspelautomaten bij onze cliënt heeft geleid tot een individuele en buitensporige last in de zin van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Pas kort geleden, met het finale arrest van de Hoge Raad in november 2021, kwam er een eind aan onze bezoeken aan al die gerechtelijke instanties. Voor ons een mooi eind: onze cliënt kreeg een schadevergoeding van ruim 1,3 miljoen euro.’ (zie kader).

Jongmans: ‘Een klinkende overwinning dus, en nu zit Financiën met de gebakken peren. Er zijn in de loop der jaren tienduizenden bezwaarschriften ingediend tegen de maandelijkse voldoening van kansspelbelasting, maar het ministerie heeft steeds geweigerd om gebruik te maken van de massaalbezwaarprocedure.’

SCHADE

Jongmans: ‘Inmiddels is ongeveer de helft van de toegekende schadevergoeding uitbetaald. Over de andere helft zal het nog wel bakkeleien worden, want dit is de eerste keer dat zo’n vergoeding wordt toegekend. Zeker over de rentevergoedingen is er nog de nodige onduidelijkheid. Helemaal voorbij is de zaak dus nog niet.’

COMBINATIE

Barmentlo: ‘Deze zaak laat zien dat gerichte samenwerking de sleutel tot succes is. Bas heeft een nichepraktijk op

DE ZAAK IN NEGEN STAPPEN

- 1** Belanghebbende X BV, exploitant van kansspelautomaten, maakt bezwaar tegen de per aangifte voldane kansspelbelasting over juli 2008 van € 72.723.
- 2** De inspecteur verklaart dit bezwaar ongegrond. Belanghebbende gaat in beroep bij Rechtbank Haarlem.
- 3 17 juni 2010** Rechtbank Haarlem verklaart het beroep van X BV ongegrond (ECLI:NL:RBHAA:BM8557).
- 4 19 juli 2012** In hoger beroep vernietigt Hof Amsterdam de uitspraak van de rechtbank. Belanghebbende én de staatssecretaris van Financiën stellen beroep in cassatie in.
- 5 27 juni 2014** De Hoge Raad verklaart het cassatieberoep van de staatssecretaris gegrond, vernietigt de uitspraak van Hof Amsterdam en verwijst het geding naar Hof Den Haag (ECLI:NL:HR:2014:1523).
- 6 29 juli 2015** Hof Den Haag verklaart het hoger beroep gegrond en veroordeelt de inspecteur tot vergoeding van de door X geleden schade, begroot op € 1.364.740. De staatssecretaris gaat in cassatie; X stelt incidenteel beroep in cassatie in.
- 7 17 maart 2017** De Hoge Raad verklaart beide cassatieberoepen gegrond, vernietigt de uitspraak van Hof Den Haag en verwijst het geding naar Hof Arnhem-Leeuwarden.
- 8 3 december 2019** Hof Arnhem-Leeuwarden vernietigt de uitspraak van inspecteur en rechtbank en kent X de begrote schadevergoeding toe plus wettelijke rente (ECLI:NL:GHARL:2019:10474). De staatssecretaris gaat in cassatie.
- 9 5 november 2021** De Hoge Raad verklaart diens beroep in cassatie ongegrond (ECLI:NL:HR:2021:1644).

het gebied van gaming; ik heb veel fiscale proceservaring. Allebei zijn we advocaat-belastingkundige. Die combinatie heeft gewerkt.’

Jongmans: ‘Zonder meer. Maar ik hoop wel dat dit soort zaken niet meer op mijn weg komt. Je wordt er zo tien jaar ouder van.’ ■

PIM GERRITSEN VAN DER HOOP (64), DELOITTE

VAN STUDENTENBIOS NAAR FILMFESTIVAL

Transfer Pricing-specialist Pim Gerritsen Van der Hoop werkt bij Deloitte en is daarnaast operateur bij het International Film Festival Rotterdam.

Hoezo operateur? 'Tijdens mijn studie werkte ik in een zogenoemde studentenbioscoop. Toen die werd overgenomen door een commercieel bedrijf ben ik meegegaan. In die tijd heb ik mijn operateursdiploma's gehaald. Na mijn studie heb ik mijn werk bij de Belastingdienst

en Deloitte nog lange tijd verenigd met werken voor commerciële bioscopen, maar daar ben ik inmiddels mee gestopt.'

Maar je werkt nog wel jaarlijks voor het IFFR? 'Ja, daarmee ben ik eind jaren zeventig al begonnen. Eerst in andere functies, later als operateur. De afgelo-

pen 25 jaar heb ik geen enkele editie van het festival gemist. Het is leuk werk, met veel overleg met registrateurs en geluidstechnici.'

Dit jaar opnieuw geen fysiek festival... 'Nee, heel jammer, door corona werd het weer een online-editie. Volgend jaar beter, hopen we allemaal.' ■

Het wonder

Steeds minder kinderen maken kennis met ‘klassieke’ muziek. Ligt dat aan die muziek? Zeker niet.

Het Concertgebouw organiseert heel veel educatieve concerten, en iedere keer weer zien we kinderen het wonder van muziek beleven. Ze willen méér, en dat is precies wat wij allemaal willen.

De muzikeducatie in Het Concertgebouw zou niet mogelijk zijn zonder een bijdrage van Het Concertgebouw Fonds. En dat Fonds bestaat dankzij muziekliefhebbers die ons met donaties en legaten helpen bij het doorgeven van muziek. Wij nodigen u van harte uit hieraan mee te doen. Nu of later.

